

Zwierzę nie jest rzeczą

Beata Ściuk¹

Pomysł opracowania zajęć narodził się po przeprowadzeniu na lekcji przyrody ankiety dotyczącej kontaktu uczniów ze zwierzętami domowymi. Z odpowiedzi wynikało, że 74% uczniów ma w domu zwierzęta, ale rzadko wyboru dokonywały dzieci. Zazwyczaj uczniowie odpowiadali, że zwierzę trafiło w ich ręce, bo ma takie koleżanka lub kolega (moda), czasem decydowały o tym przyczyny zdrowotne (alergia), lub zwierzę było po prostu prezentem otrzymanym z jakiejś okazji. Często też uczniowie przyznawali, że znają tylko podstawowe informacje dotyczące pielęgnacji, najczęściej odnoszące się do rodzaju pokarmu. Ponadto, z ankiety wynika, że uczniowie są związani ze swoimi zwierzętami emocjonalnie, np. bardzo przeżywają śmierć zwierzęcia. Zaprojektowane zajęcia mają umożliwić uczniom lepszy kontakt ze swoimi pupilami.

Cele zajęć:

Ogólne:

- Kształtowanie prawidłowych relacji pomiędzy zwierzętami domowymi a człowiekiem.
- Rozwijanie wiedzy na temat potrzeb zwierząt domowych oraz ich prawidłowej pielęgnacji.
- Rozwijanie potrzeby kontaktu z naturą oraz rozumienia zależności pomiędzy człowiekiem a zwierzęciem.

Cele operacyjne:

Poziom wiadomości

Uczeń zna:

- gatunki zwierząt, które nadają się do hodowli w warunkach domowych,
- wymagania poszczególnych gatunków zwierząt, które powinien zapewnić właściciel.

Poziom umiejętności

Uczeń:

- sprawnie korzysta ze źródeł informacji – literatura, encyklopedie, internet itd.,
- potrafi wykonywać prezentacje komputerowe w programie Microsoft PowerPoint,
- potrafi zapewnić swoim zwierzętom domowym prawidłowe warunki do życia,
- potrafi zaprezentować publicznie wyniki swoich prac i obserwacji.

¹ Szkoła Podstawowa Nr 36 w Tychach.

Odbiorcy programu:

Zajęcia projektu „Zwierzę nie jest rzeczą” są realizowane głównie na zajęciach koła przyrodniczo-ekologicznego, które działa w Szkole Podstawowej Nr 36 w Tykach. Na zajęciach koła są wykonywane prezentacje komputerowe dotyczące różnych gatunków zwierząt. Uczniowie organizują również Szkolną Wystawę Zwierząt, w której może wziąć udział każdy uczeń szkoły chcący zaprezentować swoje zwierzę. Do organizowania wystawy przyłączają się Rada Rodziców, która częściowo funduje nagrody oraz Samorząd Uczniowski, który również częściowo funduje nagrody oraz zajmuje się zbieraniem zgłoszeń na wystawę i jej organizacją. Uczniowie szkoły mogą się również zapoznać z wykonanymi prezentacjami.

Program ten może być z powodzeniem realizowany także w gimnazjum, np. jako forma pracy dla uczniów zainteresowanych.

Metody nauczania:

- Główną metodą jest metoda projektu, obejmuje cały program.
- Obserwacje samodzielne ucznia.
- Praca z komputerem.
- Korzystanie z literatury fachowej – praca z tekstem.

Przebieg zajęć:

Z moich obserwacji wynika, że aby zrealizować projekt potrzeba co najmniej sześciu zajęć. Czas trwania poszczególnych etapów zależy od ilości uczestników, oraz ich sprawności w posługiwaniu się źródłami informacji (musi to ocenić nauczyciel realizujący projekt). W scenariuszu nazwałam je więc etapami realizacji projektu.

Etap 1

Wybieramy temat projektu przyrodniczego

Przebieg zajęć etapu pierwszego:

1. Wyjaśnienie uczniom, na czym polega metoda projektu i w jaki sposób będą nią pracować.
2. Zawarcie kontraktu projektu.
 - Określamy datę rozpoczęcia i zakończenia pracy.
 - Określamy dozwolone źródła informacji, podajemy przykładową literaturę
 - Szczegółowo określamy, jakie informacje powinny się znaleźć w prezentacji (informacje o pochodzeniu opisywanego zwierzęcia, prawidłowy wygląd, informacje na temat zasad pielęgnacji w domu, koszty utrzymania zwierzęcia na miesiąc, zdrowotność, najważniejsze choroby, które mogą go dotyczyć, własne obserwacje, jeżeli uczeń posiada takie zwierzę w domu)
 - Określamy zasady oceniania pracy i kryteria (uczeń otrzymuje oceny z przyrody za pracę dodatkową) oraz sposób, w jaki praca ma zostać zaprezentowana innym uczniom.
3. Pokaz wykonanej już prawidłowej prezentacji i omówienie jej.
4. Zapoznanie się uczniów z wcześniejszymi pracami (jeśli takie były), aby tematy nie powtarzały się.
5. Wybór tematów przez uczniów i ustalenie treści pracy z nauczycielem.

Etap 2

Poszukiwanie i wykorzystanie źródeł informacji

Przebieg drugiego etapu zajęć:

1. Biblioteka szkolna jako miejsce zdobywania informacji – zapoznanie się uczniów z zasobami biblioteki szkolnej, wybór pozycji, które mogą być pomocne przy wykonywaniu pracy.
2. Internet jako źródło informacji.
 - Sposoby korzystania z internetu, zapoznanie uczniów z działaniem wyszukiwarek internetowych.
 - Wyszukiwanie stron internetowych zawierających potrzebne informacje.
 - Zapisywanie informacji uzyskanych z internetu – zakładanie folderów.

Etap 3

Wykorzystanie programu Microsoft PowerPoint do wykonywania prezentacji komputerowych

Przebieg trzeciego etapu zajęć:

1. Zapoznanie uczniów z możliwościami programu komputerowego – zasady tworzenia slajdów, formatowanie tekstu, możliwości animacji.
2. Ćwiczenia w tworzeniu slajdów – praca uczniów z komputerem.
3. Opracowywanie wybranego tematu w formie prezentacji komputerowej.

Etap 4

Jakie trudności napotkaliśmy w tworzeniu prezentacji komputerowej?

Przebieg czwartego etapu zajęć:

Zajęcia te są przeznaczone na konsultacje z nauczycielem. Problemy poruszane przez uczniów na tego typu zajęciach to:

- Problemy techniczne z tworzeniem prezentacji.
- Konsultacje na temat potrzebnych źródeł informacji – uzupełnienie zakresu treści w prezentacji.
- Sprawdzenie przez nauczyciela efektów dotychczasowej pracy i udzielenie wskazówek do dalszych działań ucznia.
- Omówienie ewentualnych obserwacji przeprowadzanych przez uczniów na własnych zwierzętach domowych.

Etap 5

Uczniowie prezentują wyniki własnej pracy

Przebieg piątego etapu zajęć:

Zajęcia do dyspozycji uczniów, którzy przedstawiają wyniki swojej pracy. Na pierwszych zajęciach; w kontrakcie powinien się znaleźć czas do dyspozycji ucznia (10-15 minut) oraz elementy, które będą brane pod uwagę przy ocenie, np. biegłość w posługiwaniu się komputerem, słownictwo używane przez ucznia w czasie prezentacji, wykonanie przyjętych w kontrakcie założeń. Praca może być oceniana przez innych uczniów, którzy będą obecni w czasie prezentacji, np. w formie ankiet.

Przykładowa ankieta dla uczniów do oceny prezentacji.

ANKIETA

Proszę o wpisanie oceny od 1-6 przy każdym z punktów:

Tytuł ocenianej pracy:

1. Wykorzystanie czasu przeznaczonego na wystąpienie
2. Ilość i jakość informacji potrzebnych do prawidłowego opiekowania się zwierzęciem
3. Biegłość w posługiwaniu się komputerem
4. Wykonanie założeń kontraktu
5. Moje zainteresowanie w czasie prezentacji

Średnia liczba przyznanych punktów powinna stanowić ocenę za prezentację.

Przykładowe prace wykonane i zaprezentowane przez uczniów na zajęciach.

- „Wszystko o żółwiu greckim” – autorka Anna Brzozowska kl. 6b.
- „Czy piesek preriowy jest dobrym zwierzęciem domowym?” – autor Bartosz Fertala kl. 6a.
- „Owczarek szkocki – dla kogo ta rasa?” – autorka Dominika Korczak kl.5b.

Etap 6

Przygotowujemy szkolną wystawę zwierząt

Przebieg szóstego etapu zajęć:

1. Wyznaczenie osób odpowiedzialnych za nawiązanie kontaktu z zainteresowanymi organizowaniem wystawy: Radą Rodziców, Samorządem Uczniowskim.
2. Wyznaczenie osób odpowiedzialnych za zbieranie zgłoszeń zwierząt na wystawę.
3. Przygotowanie dyplomów oraz upominków dla zwierząt biorących udział w wystawie.
4. Przygotowanie sal do wystawy oraz organizacja imprezy.

W tym roku w wystawie wzięło udział:

- 37 psów,
- 6 kotów,
- 13 chomików,
- 7 królików miniaturowych,
- 1 koszatniczka,
- 2 szczury,
- 1 myszokoczka,
- 1 papuga amazonka,
- 5 papużek falistych,
- 2 żółwie czerwonołice,
- 4 żółwie stepowe,
- 1 rak rzeczny,
- 1 hodowla karaluchów amerykańskich,
- 1 kanarek,
- 3 karasie ozdobne,
- 6 myszy w odmianie białej i łaciatej.

Każde zwierzę uczestniczące w wystawie otrzymało upominek w postaci pokarmu lub wyposażenia, a właściciele najpiękniejszych okazów otrzymali dyplomy za sukcesy w opiece nad zwierzętami. Wystawa cieszyła się ogromnym powodzeniem zarówno wśród uczniów jak i ich rodziców.

Podsumowanie pracy

Proponowane zajęcia cieszyły się w szkole dużą popularnością. Uczniowie są zainteresowani zdobyciem ciekawych informacji o zwierzętach. W zajęciach koła uczestniczyło ok. 20 osób. Udział w wystawie wzięli prawie wszyscy uczniowie szkoły, z czego 90 osób prezentowało zwierzęta (na 270 uczniów szkoły). Efekty pracy może pomóc ustalić przeprowadzona wśród uczniów i rodziców ankieta.

Poniżej przedstawiam przykładowe pytania do ankiety.

Ankieta

1. Czy masz w domu zwierzę?

Tak.

Nie.

2. Jeżeli wybrałeś odpowiedź „tak”, to podaj jego gatunek lub gatunki.

.....
.....

3. O sposobie opieki nad zwierzęciem mam informacje od:

- hodowcy,
- ze sklepu zoologicznego,
- ze szkoły,
- z internetu.
- Inne źródła (podaj, jakie?)

.....
.....

4. W domu opiekują się zwierzęciem:

- Rodzice,
- ja sam,
- rodzeństwo.
- Ktoś inny (wymień)

.....
.....

5. Podaj dwa powody, dla których warto mieć w domu zwierzę:

.....
.....
.....
.....

W ankiecie oczywiście mogą się znaleźć inne pytania, w zależności od potrzeby i własnych pomysłów.

Wnioski z przeprowadzonych zajęć:

1. W wyniku realizacji projektu wzrosło zainteresowanie tematyką zwierząt domowych.
2. Uczniowie chętnie wykorzystywali komputer do pracy oraz wykonywali prezentacje.
3. Wzrósł poziom wiedzy o zwierzętach domowych oraz o zasadach ich pielęgnacji.

W następnym roku szkolnym praca przy realizacji projektu będzie kontynuowana, gdyż bardzo wielu uczniów jest zainteresowanych udziałem w pracach koła oraz wystawę zwierząt.